

عنوان مقاله:

تحلیل قانونگذاری توسعه در ایران با استفاد از دستور زبان نهادی

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ ایران، دوره 15، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

مهدی رفعتی پناه مهرآبادی - عضو هیات علمی گروه مطالعات تاریخی، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی (سمت)، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

قوانین برنامه‌های عمرانی سوم، چهارم و پنجم را می‌توان مقدمه و مبنای اثرگذارترین پروژه‌های نوسازی در دولت پهلوی به حساب آورد. این قوانین در حقیقت سنگ‌بنای راهکارهایی بودند که دولت پهلوی تحت عنوان برنامه‌های عمرانی برای پیشبرد پروژه نوسازی تدوین کرد و به همین دلیل بررسی آنها می‌تواند به شناخت ماهیت برنامه‌های عمرانی و نوع نگاه دولت پهلوی به پروژه نوسازی کمک کند. این مقاله با استفاده از «دستور زبان نهادی» درصدد استخراج گزاره‌های نهادی و تحلیل قوانین برنامه‌های مزبور است تا نشان دهد ماهیت این برنامه‌ها از حیث اجزای مختلف گزاره‌های نهادی چون جزء اسنادی، شدت التزام، عمل، شرط و تنبیه چگونه بوده و اصولاً عامل و کنشگر اصلی در این قوانین که بوده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در تدوین قوانین برنامه‌های عمرانی، دولت به‌عنوان عامل اصلی در مرکز برنامه‌ها قرار داد. در هیچ یک از ۱۱۱ گزاره نهادی موجود از سازمان‌های مردم‌نهاد یا غیردولتی به‌عنوان جزء اسنادی نام نرفته است. همچنین در ۱۰۸ گزاره از شدت التزام بهره گرفته شده است. نکته قابل تامل اینکه ۸۱ مرتبه از اجبار به‌عنوان جزء شدت التزام استفاده شده است که این امر نشان از ماهیت دستوری برنامه‌ها دارد. به علاوه، عدم قید هر گونه شرط زمانی و مکانی در جزء شرط دلالت بر «عام‌بودگی» برنامه‌های عمرانی بدون توجه به تنوع زیستی، فرهنگی و اجتماعی دارد و آنی‌ترین نتیجه چنین نگاهی درگیر کردن دولت در امور مختلف، کنار گذاشتن نیروهای بالقوه مردمی و طرد مشارکت عمومی است.

کلمات کلیدی:

برنامه‌های عمرانی، دستور زبان نهادی، نوسازی، دولت پهلوی، محمدرضا شاه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1609989>

